

SWEERTS ANTWERPEN

Lambert Swerts (1907-1980) werkte aan deze genealogie, werk dat tot in de jaren 1990 werd verder gezet door dochter Emmy, gesteund door heel wat familieleden zoals Vic Swerts, Gé du Maine e.a. Het baanbrekend werk over de Diestse Sweertsen werd eveneens door dezelfde verricht. Hun tijdschrift 'Ons Bestaan' (1980-1997) centraliseerde heel het veldwerk.

Met Jan de Weert (Brussel 1479-Antwerpen vóór 1535) komt Sweerts in Antwerpen terecht. De grafsteen De Pape-Sweerts (helft 16de eeuw), naast andere gedenktekens, liegen niet nopens de familiale band met Brussel.

Het Brusselse Sweertswapen van uitgeefster Maria de Sweert (1588-1655) staat op een glasraam in het Plantijn-Moretuseum. In 1605 trouwt ze met Jan II Moretus, kleinzoon van Plantijn.

Een stamboomfragment leert hetgeen volgt:

- 1.1 Roberecht de Sweer(d)t, resideert te Umxborghs
- 1.2. Guilliam de Sweer(d)t, tresorier van de Staten van Zeeland
 - 1.2.1. Jeronimo de Sweerd(t) (°1549)
 - 1.2.1.1 Nicasius de (S)Weer(d)t (de Swarte, Suarte) (°1586), vestigt zich te Sevilla en heeft minstens Francisco als zoon
 - 1.2.1.2 Nicolaes de (S)Weer(d)t (1551-1598), koopman x 1583 E. Janssen de Bisthoven (1563-1594)
 - 1.2.1.2.1 Isabeau de Sweert x Jaspar Offermans
 - 1.2.1.2.2 Nicolaus (1586-1588)
 - 1.2.1.2.3 Maria de Sweert x Jan II Moretus
 - 1.2.1.2.4 Guilliam de Sweert (1590)
 - 1.2.1.2.5 Catelijne de Sweert x 1615 met Jan van Meurs, drukker-vennoot

Roberecht de Weerdt
Resideert te Umxborghs

Guilliam de Sweerdt
Tresorier Staten van Zeeland
x Marie (van de) Perre

→ Jeronimo de Sweerdt (1549-)

→ Nicolaas de (S)Weerdt
koopman (1551-1598)
x 1583
Elisabeth Janssens van Bisthoven
(1563-1594)

→ Nicasius de (S)Weerdt/
de Swarte/Suarte
vestigt zich te Sevilla

→ Isabeau (1584-1630
x 1601 Jaspar Offermans
Nicolaus (1586-1588)

→ Maria (1588-1655)
x 1605 Jan II Moretus
(1576-1618)

→ Guilliam (1590-)

→ Catelijne (1592-1649)
x 1615 Jan van Meurs (1582

→ Jan Moretus (1610-63), simpel

→ Maria (1612-) x Jan de la Flie

→ Balthasar II (1615-1674)
x Anna Goos (1627-1691)

→ Elisabeth (1617-1678

De *Officina Plantiniana*, gesticht door Christoffel Plantijn in 1555 werd bij zijn overlijden in 1589 overgenomen door zijn schoonzoon Jan Moretus. De Moretussen hadden zoons in elke generatie en zijn als drukkers-uitgevers-boekhandelaars bedrijvig gebleven tot omstreeks 1870.

De *Officina Plantiniana* is de enige familiefirma in de wereldgeschiedenis die gedurende bijna drie eeuwen haar eenheid bewaarde en een gevestigde waarde bleef.

Jan Moerentorf/Mourentorf **Moretus** (Antwerpen 1543-1610), had elf kinderen maar slechts drie zoons en twee dochters bleven in leven

Het de Sweert-Moretus-diptiek (1e helft 17e eeuw, door een traditioneel doorsnee meester, bijgewerkt in 1659 door Jacob Van Reesbroeck) (privébezit)

In numerieke volgorde: Balthasar II Moretus, Guiliam de Swert, Nicolaus de Sweert en Nicolaas de Sweert (linkerluik): Maria de Sweert, Anna Goos, Elisabeth Janssens en Isabeau de Sweert op het rechterluik.

Verschil in kanten kraag valt op; vader op een bidbank draagt de oude lage molensteen kraag en moeder met 2 dochters de gesloten hoge molensteenkraag; de zonen hebben reeds de doorschijnende, platte en brede kanten rondkraag; de jongste dochter- maar dit portret is over een vroegere figuur geschilderd- draagt de latere vlakke kantkraag, die vierkant is gesneden en openstaat; de oudste zoon -met doodskruisje getekend- draagt het uniform)

Nicolaas met zijn als kind gestorven eerstgeboren zoon Nicolaus, zijn zoon Guillaume en kleinzoon Balthasar II Moretus onder het wapenschild Moretus;

Elisabeth Janssens van Bisthoven met dochters Isabeau en Maria en met Anna Goos in overschildering van Catelijne de Sweert (vrouw van Jan van Meurs)

Nicolaas de Sweert (1551-1598)

Maria de Sweert (1588-1655)

Anna Goos

Elisabeth Janssens van Bisthoven (1563-1594)

Balthasar II Moretus (1615-1674), 23 jaar

Vijf portretten om te vergelijken met de figuren op de diptiek zodat we vrijwel zeker zijn de juiste benaming van de afgebeelden te hebben

Een even merkwaardig fragment leert dat Emmanuel Sweerts (Antwerpen 1552-1612) niet alleen een botanicus en auteur was van een flora, maar ook dat hij een zoon Jeronimus (1603-1636, schilder) én een kleinzoon Jeronimus (1629-1696, auteur) had.

De allereerste handelscatalogus van tulpenbollen werd in 1612 uitgegeven door een Brabander: Emmanuel Sweerts, in 1552 geboren te Zevenbergen.

Sweerts (1552-1612) kwam uit een welgestelde familie van handelaren met vertakkingen in Antwerpen en Amsterdam. In 1584 vestigde hij zich in die laatste stad. Daar hield hij zich bezig met het verhandelen van 'rariteiten', exotische zeldzaamheden die door handelsschepen uit verre oorden werden aangevoerd. De van oorsprong Turkse tulpen pasten daar uitstekend in.

Tekeningen uit de catalogus van Emmanuel Sweert.

Emmanuel Sweert, *Florilegium Amplissimum et Selectissimum*, 1612, Wikimedia Commons)

Sweerts leverde bollen aan welgestelde klanten in Holland, maar ook aan de Habsburgse hoven van Wenen en Praag. Keizer Rudolf II (1552-1612) was een fanatiek verzamelaar. Sweerts stelde zijn catalogus samen voor de Frankfurter Messe waar hij zijn bollen te koop aanbod. Het werk bevatte fraaie afbeeldingen van tulpen en andere bolgewassen in allerlei variëteiten. Tot 1647 zou het maar liefst zes keer herdrukt worden. De catalogus droeg bij aan de beruchte economische bubbel rond de tulpenhandel die in 1637 inklapte, de tulpenmanie.

François Sweerts (Diest 1576) gaat te Antwerpen een belangrijke rol spelen in de tapijtweverij. De 'Lignagie Sweerts' van Brussel vindt het nodig een resolutie aan te nemen op 13 juni 1603 waarbij aan de tapissier Sweerts verboden wordt het wapenschild van de Brusselse Sweertsen over te nemen. Er zijn ook Sweertsen uit Helmond neergestreken te Antwerpen (zie verder).